

3,9,6. 31,15. यदा नान्यं प्रवृणुते वरम् MBh. 3,17186. प्रवृणोमि Bhāg. P. 3,4,15. प्रवृत्रे 4,20,26. प्रवृत्त so v. a. adoptirt als Sohn 9,7,1. — Vgl. 1. प्रवर, 1. प्रवरण, प्रवृत्तकाम fg. — caus. I. प्रवरयति erwählen MBh. 3,10810. — II. प्रवारयति 1) Jmd befriedigen: ननु भोज्येषु पानेषु वस्त्रेषु चाभरणेषु च प्रवारयसि न: R. 2,77,15. — 2) anbieten, ausbieten: पापयस्त्रीव प्रवारिता MBh. 3,6006. प्रचादिता ed. Bomb. — Vgl. प्रवारण 1) und प्रवार्य.

— प्रति erwählen: क्लृपन्तु त्वा प्रतिज्ञानाः प्रति मित्रांश्च वृषत AV. 3,3,5. — वि s. u. व्या.

— सम् erwählen, aufsuchen: कृतज्ञं वृद्धाश्रयं संवृणुते (pl.) ऽनु संपदः Bhāg. P. 4,21,43.

1. वर (von 1. वर) m. 1) *Umkreis, Umgebung, Raum* AV. 13,4,53. स मानुषीरुमि विशो वि भाति वैश्वानरो वावधानो वरेणा (oder Wahl) RV. 7, 3,2. वरुं स्या पृथिव्याः auf dem Erdenrund 3,23,4. 33,11. AV. 7,8,1. उमा स वरा प्रत्येति भाति च RV. 5,44,12. वरौ देवानामव स्यति TS. 2, 3,6,1. Vgl. वरम्, वरसद्. — 2) *das Hemmet*: न यो वराय मृततामिव स्वनः सेनेव मृष्टा RV. 1,143,5.

2. वर (von 2. वर) nom. ag. (f. स्त्री) wählend; s. पतिवर. m. *Freier* (auch *Bräutigam, Geliebter, Gatte* H. 8. 516. HALJ. 2,342); *Freiwerber* RV. 1,83,2. 5,60,4. सरस्जारे न योषणा वरो न योनिमासद्म् 9,101,14. सूर्यायां शश्विना वरा 10,83,8. 9. AV. 2,36,1. 5. 6. 11,8,1. AIR. Br. 4,7. KAUC. 24. स्नातं कृतमङ्गलं वरम् ÇĀṆKH. GRH. 1,12. Dunkel ist: वरेभिर्वरा श्रिषु प्रसीदतः RV. 10,32,1. — M. 2,138 (Jāṅ. 1,117). 3,29. Jāṅ. 1, 55. इच्छयान्योऽन्यसयोगः कन्यायाश्च वरस्य च M. 3,32,9,88. MBh. 3,16647. HARIV. 3948. सदृशं चावकृष्टं च प्राप्य कन्यापिता वरम् *einen Freier für die Tochter* d. i. *Eidam* (daher वर = *ज्ञामातर* TRIK. 3,3,363. H. an. 2,450. fg. MED. r. 63) R. 3,4,21. 32 (वरवत्). 36. RAGH. 6,86. 7,4. 17. ÇĀK. 15,11. 88, v. l. Spr. 702. 2724. AK. 2,7,57. KATHĀS. 16,67. का वरस्य विचारणा 24,32. 26,152. 30,73. 34,255. 33,133. 44,106. 32,400. 79,27. fg. 89,106. 103,189. 122,54. ŚĀH. D. 4,22. वरार्थ (= पतिकाम Comm.) Bhāg. P. 3,8,5. 14,12. 4,27,8. 9,6,43. 20,15. PAÑKĀT. 129,15. LA. (III) 13,1. 29,14. 35,20. = विट, षिड् H. an. MED. — Vgl. स्पेष्ट.

3. वर (wie eben) m. P. 3,3,58. (hier und da auch n., z. B. MBh. 1, 7644. 8,1764. 1767. RĪĀG-TAR. 3,67. an allen Stellen ist leicht eine Correctur anzubringen; sicher steht das n. MBh. 1,7645 und VARĀH. BĀH. S. 38,38). am Ende eines adj. comp. f. स्त्री. *Wahl, Wunsch; ein als Geschenk oder Lohn zu wählender Gegenstand: das Wünschenswerthe, Erwünschte; Wahlgabe, Lohn* Ind. St. 5,343. = वृत्ति AK. 3,3,8. H. 1323. an. 2,450. MED. r. 63. = देवाङ्गनम् AK. 3,4,25,175. = देवतदिरभोप्सितम् H. an. MED. = वृत्त TRIK. 3,3,363. n. = किंचिदिष्टि H. an. आद्यः स्त्रीणां वरः (sc. पतेः) स्मृतः Bhāg. P. 9,14,21. नातो वरात्तरम् WEBER, RĀMAT. Up. 343. काश्चिद्त्रापि रुचिरस्ते वरो भवेत् । अथ वान्यो दिशं भूमर्गच्छाव यदि मन्यसे MBh. 5,3582. पश्य यद्यत्र काश्चित् रोचते वरः 3633. रोषो न स्याद्वरो मम *mein Wunsch ist, dass* 7,2058. HARIV. 4627. स्त्रीणां वरमनुस्मरन् Jāṅ. 1,81. वरं वरं *einen Wunsch wünschen, eine Bedingung machen*: इषं वरं रूप्यो वरत्त RV. 1,140,13. भद्रं वै वरं वृणाते 10,164,2. त्रयो वरो यत्तमोस्त्वं वृणीषि AV. 11,1,10. AIR. Br. 1,7,3. 33. KAUSH. Up. 3,1. MBh. 1,3391. 3,6000. R. 2,9,25. RAGH. 2,68. 3,63.

KATHĀS. 22,189. 38,70. HIT. 116,7. वरं याचु M. 3,258. R. 1,1,22 (25 GORR.). 2,107,5. R. GORR. 2,8,24. 37,16. 3,53,6. प्रार्थय Spr. 1330. RĪĀG-TAR. 3,67. 419. 3,182. PAÑKĀT. 133,8. एकस्य वरः प्रार्थनीयः 137,19. वरं काङ्क्ष R. 1,53,14. वराकाङ्क्षिन् RĪĀG-TAR. 3,394. आचक्षौ सेव तदरणं वरम् 434. वरं ब्रूहि VET. in LA. (III) 28,9. वराय चोदितः Bhāg. P. 4,12. 8. वरं दा *einen Wunsch thun lassen, eine Wunschgabe gewähren* AV. 20,135,10. TS. 7,1,6,5. त्रीन्वरान्दद्यात् 5,2,9,2. TBa. 2,2,4,5. AIR. Br. 8,9. ÇĀT. Br. 2,2,4,4. JĀṅ. 1,306. MBh. 1,7644. 3,2079. 2225. 16897. 8,1764. 1767. 1769. R. 1,4,22. 2,26,21. 34,42. 107,4. 3,53,8. KATHĀS. 18,161. RĪĀG-TAR. 3,420. Bhāg. P. 4,19,40. वरं प्रदा R. 5,3,22. वरस्य गोत्रस्य दावने RV. 8,52,5. AV. 16,6,10. तत्संश्रुति वरो RAGH. 12,5. तस्य वरो ब्रह्मणापमासतः VARĀH. BĀH. S. 5,14. वरं लभ् *seines Wunsches —, einer Wunschgabe theilhaftig werden* MBh. 1,2410. 7645. fg. VARĀH. BĀH. S. 43,3. BRU. 28 (26),9. प्रभवो वराशापयोः *Wünsche zu gewähren und Flüche auszustossen* Bhāg. P. 4,14,27. प्रति वरम् *nach Wunsch, nach Belieben* RV. 2,11,21. 10,133,7. वरमा dass.: अस्य पिब सोमस्य वरमा सुतस्य 116,2. 1,88,2. प्रति प्र यात् वरमा जनीय 7,70,5. 63,4,2,39,2. वैश्वानरो वरमा रोदस्योराग्निः संसाद पित्रोरूपस्यम् A. *wohnt nach Belieben in Schooss der Wellen oder seiner Eltern* (könnte aber auch zu वरम् gezogen werden) 7,6,6. वराय zur *Wahl, zur Befriedigung, nach Herzenslust*: का त् उपैतिर्मनसा वराय 1,76,1. स्वाह रसो मधुपयो वराय 6,44,21. यो वो वराय दाशति 7,39,2. वराय मन्ये *nach Wahl und Sinn* 8,71,3. 73,4. महारात् *in Folge der von mir gewährten Wunschgabe* KATHĀS. 18,316. 27,105. so v. a. *Vorzug, Privilegium*: एष वरो वणिजामीदृशेषपरधेक्षुभिरवियोगः DAÇAK. 82,10. — आदित्यं चरुं निर्वपति वरो दक्षिणा TS. 1,8,4,1. वरो दक्षिणा । वरो हि रात्र्यम् *denn das Erwünschte ist Herrschaft* TBa. 1,6,4,5. वरो दक्षिणा । वरेणैव वरं स्पृषोति । आत्मा हि वरः 3,12,5,7. In diesen und anderen Stellen erklären die Comm. unter Berufung auf Āpastamba das Wort durch गो. अथो निविद्वरो वरो वा nach Comm. *der Lohn für Nivida ist ein Ross oder ein Rind* ÇĀṆKH. Çr. 7,24,9; dazu vgl. तस्मादाङ्करथं निविदां शंखे दद्यादिति तद्द खलु वरमेव ददाति AIR. Br. 3,11, wo ŚĀJ. und zwar *das beste* erklärt; *eher und zwar lässt man wählen*. पमृदक्षिणा धेनुर्वरो वा nach Comm. *oder was er sich wünschen mag* KĀTJ. Çr. 6,7,29. 10,38. LĀTJ. 4,12,13. TAITT. Ār. 2,16,3. GOBH. 3,2,31. आचार्याय वरं ददाति गौर्ब्राह्मणस्य वरो ग्रामो राजन्यस्य PĀR. GRH. 1,9,2,1. ÇĀṆKH. Çr. 1,4,13. GRH. 1,24. KAUC. 94. 106. KĀTJ. Çr. 1,10,12. 9,6,2. LĀTJ. 2,9. 15. JĀṅ. 1,51. so v. a. *Mitgift*: प्राप्तवरो कन्याम् PAÑKĀT. 252,18. *Liebesgabe, Almosen* VARĀH. BĀH. S. 38,38. fg. — Vgl. काम, दत्त (in der ersten Bed. auch R. 2,96,45), धारा, स्वयं.

4. वर (wie eben) 1) adj. (f. स्त्री) a) *(erwünscht) der vorzüglichste, beste, schönste* AK. 3,4,25,173. 175. 30,237. H. 1439. an. 2,450. fg. MED. r. 63. HALJ. 4,4. देवा ददतु यद्वरम् ÇĀṆKH. Çr. 12,19,1. वरो (vielleicht वर) धेनुं कर्त्रे दद्यात् KAUC. 112. 136. पुत्राः MBh. 1,2596. निघ्नमाना वरान्वरान् 7,1529. HARIV. 7904. भूषणानि R. 2,39,15. 68,9. दाह्यणि 86,14. भोगाः R. GORR. 1,4,7. 3,52,40. कन्याः 4,23,26. 5,11,22. VARĀH. BĀH. S. 74,1. RĪĀG-TAR. 3,431. Bhāg. P. 1,12,14. 6,4,15. MĀRK. P. 96,45. PAÑKĀT. 1,6,22. एतत्तत्रभृता वरम् *am Besten für* R. GORR. 2,98,21. फलं